

FAUNA IN HET NATUURGEBIED DE ZANDING.

R van Ekeris

IVN EDE Faunawerkgroep

KNNV Wageningen

oktober 1994

Uitgave: KNNV Afdeling Wageningen en omstreken
E-mail: secretaris@wageningen-eo.knnv.nl
Website: www.knnv.nl/wageningen

Copyright: KNNV afdeling Wageningen en omstreken.

De inhoud van dit rapport mag worden gebruikt voor doeleinden van natuurstudie, natuurbescherming, natuurbeleving en natuureducatie mits met duidelijke bronvermelding.

INHOUDSOPGAVE.

- bladzijde 1: Fauna van de Zanding, inleiding, zoogdieren in de winter en wintervogels.
- bladzijde 2: Insekten in de winter, voorjaar 1994, amfibieëntrek, reptielen.
- bladzijde 3: Overzichtskaart levendbarende hagedissen verblijfplaatsen.
- bladzijde 4: Vogelwaarnemingen, vogelinventarisatie.
- bladzijde 5: Overzicht vogelwaarnemingen.
- bladzijde 6: Insekten in het voorjaar, toetssoorten van de heidefauna.
- bladzijde 7: Vlinders in het voorjaar, vlinders in de naast omgeving van de Zanding, in Otterlo voorkomende vlinders.
- bladzijde 8: De zomerwaarnemingen.
- bladzijde 9: Insekten in de zomer.
- bladzijde 10: Vervolg insekten in de zomer.
- bladzijde 11: Vervolg insekten in de zomer en zoogdieren in de zomermaanden.
- bladzijde 12: De herfst. Samenvatting.
- bladzijde 13: Vervolg samenvatting.
- bladzijde 14: Bepalen aantalsindicatie, beheer.
- bladzijde 15: Waarnemingsoverzicht 22-4-94 vogels.
- bladzijde 16: Waarnemingsoverzicht 22-4-94 insekten.
- bladzijde 17: Waarnemingsoverzicht 1-5-94 vogels.
- bladzijde 18: Waarnemingsoverzicht 12-5-94 vogels en insekten.
- bladzijde 19: Waarnemingsoverzicht 18-5-94 vogels.
- bladzijde 20: Waarnemingsoverzicht 23-6-94 vogels en insekten.
- bladzijde 21: Waarnemingsoverzicht 16-7-94 insekten.
- bladzijde 22: Waarnemingsoverzicht 28-7-94 insekten.
- bladzijde 23: Waarnemingsoverzicht 6-8-94 vogels en insekten.
- bladzijde 24: Waarnemingsoverzicht 13-8-94 vogels en insekten.
- bladzijde 25: Waarnemingsoverzicht 16-8-94 insekten.
- bladzijde 26: Waarnemingsoverzicht 22-8-94 insekten.
- bladzijde 27: Waarnemingsoverzicht 11-9-94 insekten.
- bladzijde 28: Waarnemingsoverzicht 24-9-94 insekten.
- bladzijde 29: Waarnemingsoverzicht 25-9-94 vogels en insekten.
- bladzijde 30: Losse waarnemingen.
- bladzijde 31: Losse waarnemingen vervolg en overige faunistische waarnemingen.

foto's Roel van Ekeris

foto voorzijde: De Zanding met ondergaande zon

foto's achterzijde: De Zanding stuifduin en de Karweg

Fauna van de Zanding.

Inleiding.

In dit verslag wordt een beeld geschetst van de fauna voorkomend in het natuurgebied de Zanding. Een natuurgebied dat een grote recreatieve aantrekkingskracht heeft. Om een inzicht te krijgen in de actuele natuurwaarden is er in 1994 dan ook weer een onderzoek gedaan. Naast een onderzoek naar het voorkomen van heidefauna in de gebruikelijke periode van mei tot en met oktober is er ook buiten deze periode gekeken naar toetssoorten van de heidefauna.

Daarnaast is er een zeer globaal onderzoek gedaan naar het voorkomen van vogels in de Zanding. Tijdens de winterperiode is er een sneeuwwandeling gemaakt teneinde een goede indicatie te krijgen naar het voorkomen van grotere zoogdieren in het gebied.

Zoogdieren in de winterperiode.

Gebleken is dat de vos regelmatig gebruikt maakt van de Zanding. Bosranden, struweelzones en plaatsen met veel dood liggend hout bleken aantrekkelijke plaatsen voor de vos. De bosmuis kwam in de struweelzones voor. Eekhoorns werden aangetroffen in de naaldhoutpercelen. Het konijn komt in het gehele gebied voor doch met een duidelijke voorkeur voor de struweelzone. Incidenteel trekken edelherten door het gebied en wilde zwijnen doorkruisen het gebied regelmatig. Het gebied werd in de wintermaanden ook door hazen bezocht. Incidenteel kwamen we ook verschillende sporen van dassen tegen. Het gebied is een belangrijke tussenschakel voor doortrekkende en fouragerende zoogdiersoorten in deze periode.

Wintervogels.

Gedurende de wintermaanden is er ook gekeken naar het voorkomen van vogels. In het gebied komen in deze periode van het jaar verschillende soorten voor. Voorkomende soorten zijn Vlaamse gaai, pimpelmees, koolmees, buizerd, vink, houtduif, holenduif, kauw, zwarte kraai, roodborst, grote bonte specht, zwarte specht, goudvink, matkop, havik en kuifmees.

Insekten in de winter.

De driehoornmestkever is actief van oktober tot mei. De soort werd voor de periode van inventarisatie van heidefauna toch vrij regelmatig waargenomen. In maart werd reeds een exemplaar waargenomen. De soort komt in het gehele gebied voor behoudens de directe omgeving van het stuifduin.

Voorjaar 1994.

In het begin van het voorjaar komt de boomleeuwerik reeds in het terrein. Eind februari werd het eerste exemplaar al zingend aangetroffen. Op de overgangen van bosranden en heide worden nu ook levendbarende hagedissen actief. Ook de spinnerdoder laat zich zien.

Amfibieëntrek.

Tijdens de amfibieëntrek werd specifiek gezocht naar voorkomende soorten. In het natuurgebied de Zanding werden geen amfibieën waargenomen doch in de directe omgeving echter wel. In recreatievijver de Zanding werden 134 gewone padden waargenomen. Het is daarbij één van de belangrijkste paddentrekplaatsen binnen de gemeente Ede.

In de dorpskern Otterlo komen daarnaast ook bruine kikkers voor. De omgeving van de Zanding is een te zanderige omgeving voor bruine kikkers waardoor zij het gebied waarschijnlijk mijden.

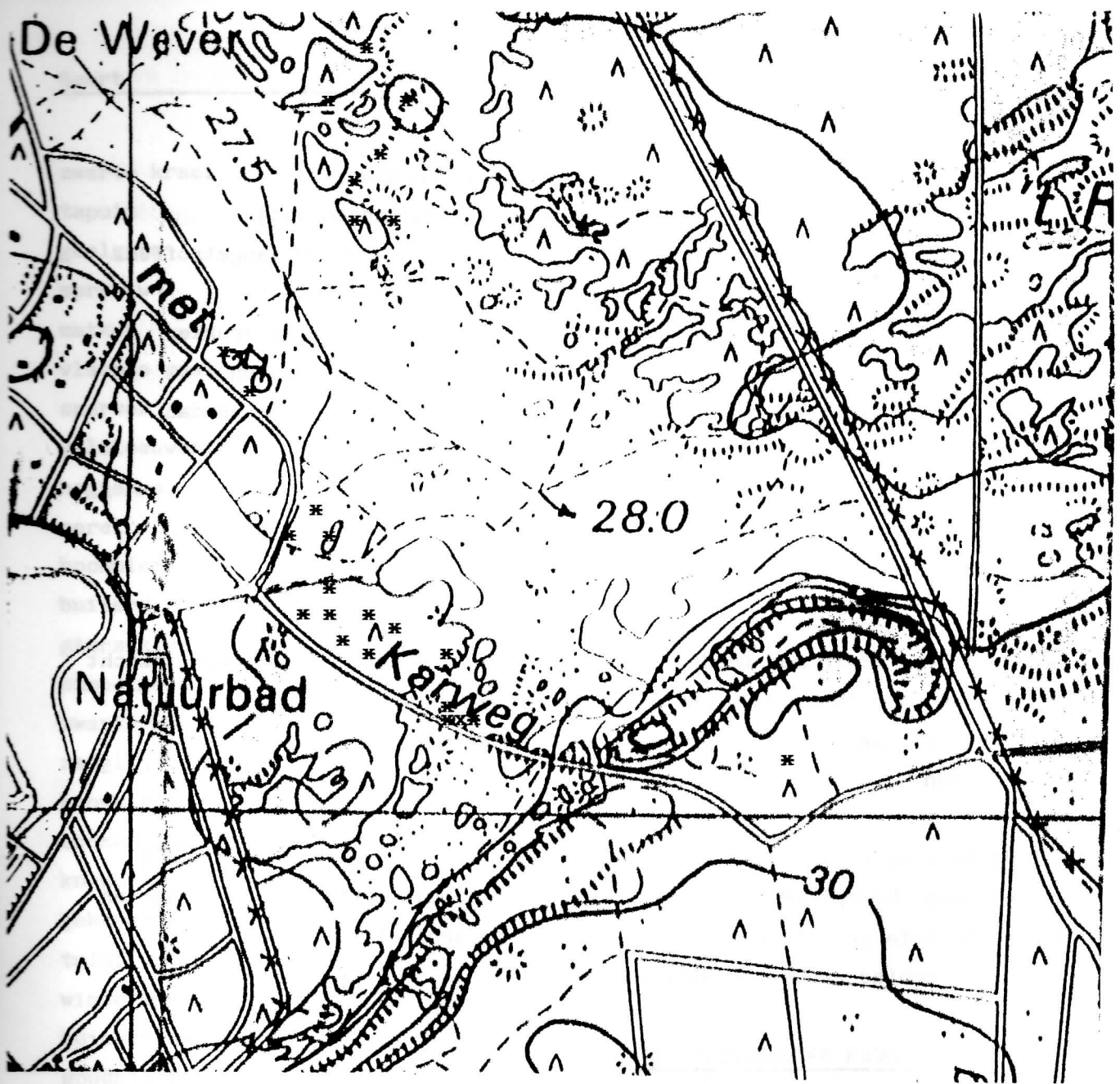
Paddentrek naar de recreatievijver vindt voornamelijk plaats vanuit de naaldbospercelen aan de randen van de dorpskern Otterlo. Padden worden regelmatig gesignaleerd in de omgeving van het Onderlangs en de Weversteeg. Ook is er paddentrek vanuit het Otterlose Bos. Rugstreeppad en heikikker worden niet waargenomen.

Reptielen.

In het voorjaar wordt op de Boveneindseweg in het natuurgebied de Zanding een hazelworm gevonden die zich ligt op te warmen. De zandhagedis wordt niet waargenomen doch de levendbarende hagedis daarentegen wel.

De adder en gladde slang worden niet waargenomen in de Zanding.

In het voorjaar wordt eenmaal specifiek naar het aantal levendbarende hagedissen gezocht. Er werden toen 14 stuks waargenomen in verschillende delen van het terrein. De heidegebieden blijven favouriet.

* belangrijke levendbarende hagedissenverblijfplaatsen

vogelwaarnemingen in maart 1994.

De boomleeuwerik laat zich in wisselende aantallen zien.

In de maand maart werden geen specifieke tellingen gedaan doch eenmaal werden in het terrein maar liefst 6 boomleeuweriken aangetroffen.

Opvallend is dat boomleeuweriken in het begin van het voorjaar verspreid door het gehele terrein voorkomen doch naarmate het drukker in het terrein wordt en de verstoring groter wordt zij uitwijken naar rustiger delen van het terrein. Ook werden in maart zo nu en dan raven waargenomen die in het terrein tijdelijk verbleven.

De zwarte kraai is een algemene verschijning.

Vogelinventarisatie.

Eind april en begin mei werden 3 rondes gedaan teneinde een globaal inzicht te krijgen naar de broedvogels die zich in het terrein begeven.

Bij deze telling zijn geen specifieke telmethodes van het SOVON aangehouden.

Uit de telling kwamen enkele opvallende vogelsoorten tevoorschijn zoals de geelgors, boompieper, boomleeuwerik en de tapuit. Dit zijn toetssoorten van de heidefauna. Met name de regelmatige verschijning van de tapuit geeft het gebied een extra waarde.

VOGELWAARNEMINGEN NATUURGEBIED DE ZANDING:

Soort	22-4-94	1-5-94	18-5-94
grote lijster	1	0	0
roodborst	8	5	14
vink	11	13	19
koolmees	8	11	10
houtduif	5	13	17
grote bonte specht	2	2	12
tjiftjaf	2	0	3
fitis	11	18	15
witte kwikstaart	1	0	3
kauw	1	1	3
boomleeuwerik	4	1	3

Soort	22-4-94	1-5-94	18-5-94
zwarte kraai	4	9	5
tapuit	2	2	4
geelgors	5	5	8
spreeuw	1	0	1
matkop	1	0	0
vlaamse gaai	4	3	1
sperwer	1	0	0
veldleeuwerik	1	0	1
heggemus	2	0	2
merel	3	3	15
boompieper	2	2	3
buizerd	1	0	0
gierzwaluw	1	0	0
pimpelmees	1	1	1
zwarte mees	1	0	4
zanglijster	0	0	1
boomklever	0	0	1
boomkruiper	0	0	1
koekoek	0	0	1
gekraagde roodstaart	0	3	4
tuinfluiter	0	0	1
winterkoning	0	3	3
huiszwaluw	0	0	2
goudhaantje	0	1	2
bonte vliegenvanger	0	0	2
fluiter	0	0	2
kneu	0	1	1
kruisbek	0	15	0
raaf	0	0	1
glanskop	0	0	1

Weersomstandigheden:

Op 22-4-94 om 08.30 uur was de temperatuur ca. 10° C., zonnig

Op 1-5-94 om 08.00 uur was de temperatuur ca. 8° C., rustig weer

Op 18-5-94 om 07.15 uur was de temperatuur ca. 11° C., nevelig weer

Insekten in het voorjaar.

Ook in het voorjaar werden insekten onder de loupe genomen. Naast de bekende toetssoorten van de heidefauna werd er ook globaal naar andere soorten gekeken. De Zanding herbergt enkele zeer bijzondere en zeldzame soorten.

Zo werd in het bosgedeelte achter het stuifduin een behoorlijk zeldzame sluipwespensoort waargenomen. Te weten *Rhyssa Persuasoria*. Ook werd het blauw vliegend hert, *Platycerus Caraboides*, aangetroffen. Een andere aldaar voorkomende soort is de Ruwe beenderknager, *Trox Scaber* Trogidae. Schorpioenvliegen zijn er zeer algemeen.

TOETSSOORTEN VAN DE HEIDEFAUNA.

Ook de toetssoorten van de heidefauna werden geïnventariseerd. Daarbij werd bewust gekozen om per inventarisatieronde slechts één of enkele soorten behorend tot de toetssoorten van de heidefauna onder de loupe te nemen. Op deze manier ontstaat per soort een beter overzicht van de mate van voorkomen.

Voorjaarwaarnemingen van insektensoorten behorend tot de toetssoorten van de heidefauna:

De **driehoornmestkever** werd tot aan de maand juni totaal 6 keer waargenomen. De **gewone spinnendoder** werd tijdens een speciale inventarisatieronde totaal 17 keer waargenomen. Deze soort blijkt tijdens het voorjaar het actiefst te zijn. Ook de **bruine zandloopkever** werd in het voorjaar geïnventariseerd. De soort werd totaal 23 keer waargenomen. De **groene zandloopkever** en de **boszandloopkever** werden niet gesignaleerd.

Ook de **mierenleeuw** werd geïnventariseerd. Deze soort komt in het terrein veelvuldig voor. Met name zandige terreingedeelten zijn in trek. Veel kuiltjes van larven werden gevonden in zandige gedeelten nabij dode grove dennen. Met name de boomwortels worden veel door mieren bezocht. Mieren zijn een goede voedselbron voor de larven. In het terrein werden meer dan 100 kuiltjes van die larve van de mierenleeuw gevonden.

Vlinders in het voorjaar.

In het voorjaar zijn vlinders met name aan de randen van natuurgebied de Zanding aangetroffen. Waargenomen soorten zijn:

Kleine vuurvliinder

Klein koolwitje

Groot koolwitje

Dagpauwoog

Tauvlinder

Het **groentje** werd in het verleden zo nu en dan in het natuurgebied de Zanding gesignaleerd. Dit jaar werd de soort echter niet waargenomen.

Het **groentje** is een toetssoort van de heidefauna. Toch komt de soort nog wel voor in een nabij gelegen bosperceel in het Otterlose bos.

In het Otterlose bos werd de soort vrij algemeen waargenomen.

De natuurlijke bermen aan de randen van de Karweg en de Heiderand vormen een belangrijke voedselbron voor de aanwezige vlinders en andere insecten waaronder de **grote rupsendoder**. Doordat de bermen te vroeg gemaaid werden viel een belangrijke voedselbron weg. Bloembezoekende soorten verdwenen daarbij ook.

Ook werd de **zadelsprinkhaan** in het voorjaar gezien aan de randen van de Heiderand. Al met al een reden temeer om het maaibeheer van deze omgeving af te stellen op de aanwezige natuurwaarden.

Vlinders in de naaste omgeving van de Zanding.

In de omgeving van de Zanding komen naast de vlinders in het Nationale Park de Hoge Veluwe ook regelmatig vlinders voor langs het Onderlangs en de Heiderand. Ook in de dorpskern komen veel soorten voor.

In Otterlo voorkomende vlinders zijn:

Dagpauwoog, Atalanta, Distelvlinder, Klein Koolwitje, Groot koolwitje, geaderd witje, heivlinder, gehakkelde aurelia, citroenvlinder, boomblauwtje, eikepage, oranjetipje, gammauil, kleine vos, landkaartje, bruin zanddoogje, vuurvliindertje, groot dikkopje en werd dit jaar verschillende keren de meekrapvlinder waargenomen.

De zomerwaarnemingen.

vogels.

Het korhoen, de wulp, roodborsttapuit, klapekster en nachtzwaluw werden niet waargenomen.

De **boompieper** komt er slecht uit. Bij bezoeken aan de Zanding wordt hij gemiddeld twee keer waargenomen. Slechts eenmaal werden drie exemplaren waargenomen. Hij komt nog voor in een drukker deel van de Zanding. Gevreesd moet worden dat de soort zal verdwijnen in de toekomst.

De **geelgors** werd midden mei zelfs eenmaal 8 keer waargenomen.

De **boomleeuwerik** werd op 23-6-94 zelfs 10 keer waargenomen. Doch tijdens de broedperiode werden gemiddeld drie a vier exemplaren geteld.

De **tapuit** is terug van weggeweest in de Zanding. Een goede ontwikkeling. Dat de tapuit terug is in de Zanding zal voor een groot deel te maken hebben met het opener karakter dat de Zanding gekregen heeft na het deels verwijderen van de opslag. Van begin april tot begin juni werd hij telkens waargenomen. Gemiddeld twee a drie exemplaren werden er per ronde geteld. Een maximum waarneming was eenmalig vier stuks. Mogelijk heeft hij gebroed. Eén exemplaar vertoonde broedgedrag.

Tijdens een avondwandeling werd een havik jagend in het terrein waargenomen.

Ook werden verschillende keren staartmezen in het terrein aangetroffen.

Er is geen specifiek nachtzwaluwonderzoek gedaan. Slechts éénmalig werd een avondwandeling gemaakt. Dit is voor inventarisatie van de nachtzwaluw in feite onvoldoende. De soort is bij voorgaande inventarisaties nimmer waargenomen.

Boswachter Vos van Natuurmonumenten nam de nachtzwaluw eenmaal waar in het bosgedeelte achter de stuifzandwal.

Insekten in de zomer.

In de maand juni werd de Zanding 1 keer bezocht.

De waarnemingen die gedaan werden waren geen topwaarnemingen en zullen dan ook niet nader worden toegelicht.

In de maand juli werden enkele goede waarnemingen gedaan. Deze zullen we stuk voor stuk toelichten.

In de struweelzone werden op verschillende grassen 3 **dikkopjes (groot)** waargenomen. Een soort die tot op heden niet eerder waargenomen is in de Zanding.

Ook werd er een specifieke ronde gemaakt teneinde een goede indruk te krijgen naar het voorkomen van de grote rupsendoder en de ruige rupsendoder.

De **gewone rupsendoder** werd op 16 juli totaal 13 keer waargenomen.

Hij heeft voorkeur voor wilgeroosje. Een soort die met name op de kapvlakte veelvuldig opkwam. Ook kwam de grote rupsendoder regelmatig voor langs de bermvegetatie van de Heiderand en de Karweg. Door te vroeg afmaaien van de vegetatie werd deze soort er niet meer waargenomen.

Ook de **ruige rupsendoder** werd één keer waargenomen. Deze waarneming kwam uit het gemengde bos achter het stuifduin alwaar hij van het zonnetje genoot op een open plek in het bos.

Ook het begin van de maand augustus bracht verschillende goede bezoeken. De blauwvleugelsprinkhaan, zadelsprinkhaan, heivlinder, hoornaarroofvlieg en zoemer werden geïntervarieerd.

De piek van waarnemingen van de **heivlinder** lag op 16-8-94 toen de heide al in bloei begon te komen. Er werden totaal 249 exemplaren geteld.

Er is wel een verklaring te geven voor deze hoge score van de heivlinder.

Eerdere inventarisaties van de heivlinder in de Zanding in juli '94 en de eerste week in augustus '94 gaven aantallen te zien respectievelijk circa 30 exemplaren in juli '94 en 50 exemplaren in de eerste week van augustus '94. De heide was toen nog niet in bloei en kwamen de heivlinders voornamelijk voor aan de randen van het Nationaal Park de Hoge Veluwe.

Ze vertoefden er voornamelijk op grassen. Op 16-8-'94 kwam het merendeel van de waarnemingen juist van de heidegebieden op de Zanding.

Het is duidelijk dat de Zanding van groot belang is voor de heivlinders

die vermoedelijk afkomstig zijn van het Rieselo en het Otterlose Zand in het Nationale Park de Hoge Veluwe. Zij hebben daar geleefd op de aldaar voorkomende grassen en het St. Jacobskruiskruid. Het Rieselo en het Otterlose Zand zijn namelijk arm aan heide. De Zanding daarentegen kent slechts één plekje met st. Jacobskruiskruid.

De **blauwvleugelsprinkhaan** werd ook goed geïnventariseerd teneinde een betere indruk te krijgen naar het voorkomen van deze relatief zeldzame soort. Eind juli '94 en begin augustus '94 werden gemiddeld 7 exemplaren waargenomen. Tijdens een inventarisatie op een zeer zonnige dag met relatief weinig wind, te weten 16-8-94, werden er maar liefst 13 exemplaren waargenomen. De soort zal zeker niet in grote getale voorkomen in de Zanding.

De **zadelsprinkhaan** werd op 16 augustus geïnventariseerd nadat al enkele keren incidentele waarnemingen waren gedaan. Een totaal telling kwam uit op 41 exemplaren. Een relatief hoog aantal voor een steeds zeldzamer wordende soort. Ook daarom is de Zanding al een belangrijk natuurgebied met zeer hoge natuurlijke waarden.

Ook de **hoornaarroofvlieg** werd verschillende keren waargenomen. Het totaal aantal waargenomen exemplaren schommelde tussen de één a twee waarnemingen per inventarisatieronde. Op 16-8-94 werden 3 exemplaren waargenomen.

De **zoemer** werd op 5-8-94 totaal 3 keer waargenomen. Daarvoor waren er enkele incidentele waarnemingen.

Alhoewel geen toetssoort voor de heidefauna mag het aantal waarnemingen van de rozekever ook niet ongenoemd blijven. In de maand juni werden bij een inventarisatieronde 16 stuks waargenomen.

Ook werd in de Zanding globaal gekeken naar het voorkomen van hommels. De volgende soorten werden frequent waargenomen:

Kleine aardhommel, grote aardhommel, akkerhommel, weidehommel.

Ook het **vuurvlindertje** werd verschillende keren waargenomen. Per inventarisatieronde werd slechts maximaal één exemplaar geteld.

Eénmaal werd de **bruine vuurvlinder** waargenomen tijdens een inventarisatieronde. We troffen hem aan langs de bosrand met heidebegroeiing.

Over de **knosprietsprinkhaan** werd tot nu toe niets geschreven. Deze soort is de algemeenste soort in de Zanding. Qua inventarisatie kan verondersteld steld worden dat de soort in elk kwartblok meer dan honderd exemplaren telt.

Ook de **bloedrode roofmier** werd niet uit ten treure geïnventariseerd. De soort komt ook algemeen voor in de Zanding zodat aangenomen mag worden dat in het gehele gebied meer dan honderd exemplaren te vinden zijn. Het is één van de weinige soorten voorkomend in het tweede kwartblok van de Zanding.

De **veldkrekel** werd op de valreep eind juli nog waargenomen aan de bosrand nabij Carnegie's Cottage. Ook deze soort kwam dus nog voor.

Tijdens de inventarisatie van 16-8-94 werd een **kommavlinder** waargenomen tussen de grassen in het tweede kwartblok.

Een soort die niet eerder in de Zanding werd waargenomen.

Begin augustus werden de eerste **kleine heidevlinders** waargenomen.

Slechts een bescheiden aantal exemplaren opende de augustusmaand.

Op 13 augustus werden 4 exemplaren waargenomen en op 16-8-94 slechts 3 exemplaren.

Zoogdieren in de zomermaanden.

Ook werd er globaal bekeken welke zoogdieren voorkwamen in de Zanding. Het konijn werd enkele keren gesignaleerd maar ook het haas ontbrak niet. Alhoewel reeën thans niet werden waargenomen werden zijn sporen regelmatig gezien. Een soort die ook in de nachtelijke uren door het gebied heen trekken zijn de wilde zwijnen. Ook werd eenmaal een vers gegraven latrine van de das gevonden. Alles wijst er op dat het terrein toch regelmatig in verschillende jaargetijden gebruikt wordt door dassen. Inhoeverre het gebied louter als doortrekroute naar andere dassenfamilies wordt gebruikt is niet met zekerheid te zeggen. Het feit dat het gebied veel door hondenbezitters uit de regio wordt gebruikt om hun honden uit te laten maakt het terrein minder geschikt voor de das. Een das is immers een schuwe diersoort die sterk afhankelijk is van geurmarkering. Geursporen spelen een belangrijke rol in het leven van de das.

De herfst.

In de maand september werd de Zanding verschillende keren bezocht. Tijdens de bezoeken bleek het gebied weer zeer in trek te zijn bij het zwartwild. In de nachtelijke uren doorkruisten zij het gebied veelvuldig. De kleine heidevlinder en de heivlinder worden niet meer gesignaleerd. De zadelsprinkhaan daarentegen wordt nog in behoorlijke aantallen waargenomen.

In deze **paddenstoelenmaand** viel het mij op dat het gebied een gevarieerde samenstelling aan paddestoelen kent.

De vliegenschwam, die langzamerhand landelijk zeldzamer wordt, komt hier nog in redelijke aantallen voor. Een nader onderzoek lijkt gewenst.

Ook spinnen worden waargenomen in september. De **hangmatspin** is zeer algemeen terwijl trechterspinnen het in de maand september laten afweten. De mijnspeen werd ondanks herhaaldelijk zoeken niet gevonden.

Samenvatting.

De volgende soorten werden waargenomen:

soort	aantalindicatie
heidesabelsprinkhaan	0
wrattenbijter	0
kleine wrattenbijter	0
zadelsprinkhaan	6
veldkrekel	1
blauwvleugelsprinkhaan	4
zoemer	2
knopsprietsprinkhaan	7
bronskleurige zandloopkever	4
boszandloopkever	0
groene zandloopkever	0
drietand mestkever	3
heidehaantje	3
grote rupsendoder	4
ruige rupsendoder	1
grote spinnendoder	4
bloedrode roofmier	7
hoornaarroofvlieg	2

soort	aantalindicatie
ruige roofvlieg	0
mierenleeuw	7
veelvraatrups	0
nachtpauwoog	0
heidevlinder	7
kleine heivlinder	2
grote parelmoervlinder	0
duin parelmoervlinder	0
aardbeivlinder	0
groot dikkopje	2
kommavlinder	2
groentje	0
vuurvlindertje	1
bruine vuurvlinder	1
gentiaanblauwtje	0
heideblauwtje	0
klein groentje	0
gestreepte beer vlinder	0
zandbeervlinder	0
mijnspin	0
zwarte kaardespinn	0
trechterspin	3
hangmatspin	7
heikikker	0
rugstreeppad	0
levendbarende hagedis	4
zandhagedis	0
adder	0
gladde slang	0
korhoen	0
wulp	0
nachtzwaluw	0
boomleeuwerik	3
boompieper	2
duinpieper	0
roodborsttapuit	0
tapuit	2
klapekster	0
geelgors	3

Bepalen van een aantalsindicatie:

Indien een soort éénmaal is waargenomen wordt hij ingedeeld in aantalindicatie één.

Indien een soort meerdere keren eenmaal wordt waargenomen dan blijft de aantalindicatie één.

Indien een soort meerdere keren in het terrein waargenomen wordt doch in verschillende delen van het terrein doch per inventarisatie max. één keer dan wordt een gemiddelde bepaald aan de hand van de totale waarnemingen.

Verder is bij de bepaling van het aantal een zodanig aantal aangehouden dat overeenkomt met de maximale waarneming.

- 1= één waarneming
 - 2= twee tot en met 5 waarnemingen
 - 3= zes tot en met tien waarnemingen
 - 4= elf tot en met vijf en twintig waarnemingen
 - 5= zes en twintig tot en met vijftig waarnemingen
 - 6= één en vijftig tot en met honderd waarnemingen
 - 7= meer dan honderd waarnemingen
-

Beheer:

Met betrekking tot het beheer kan ik de volgende suggesties doen:

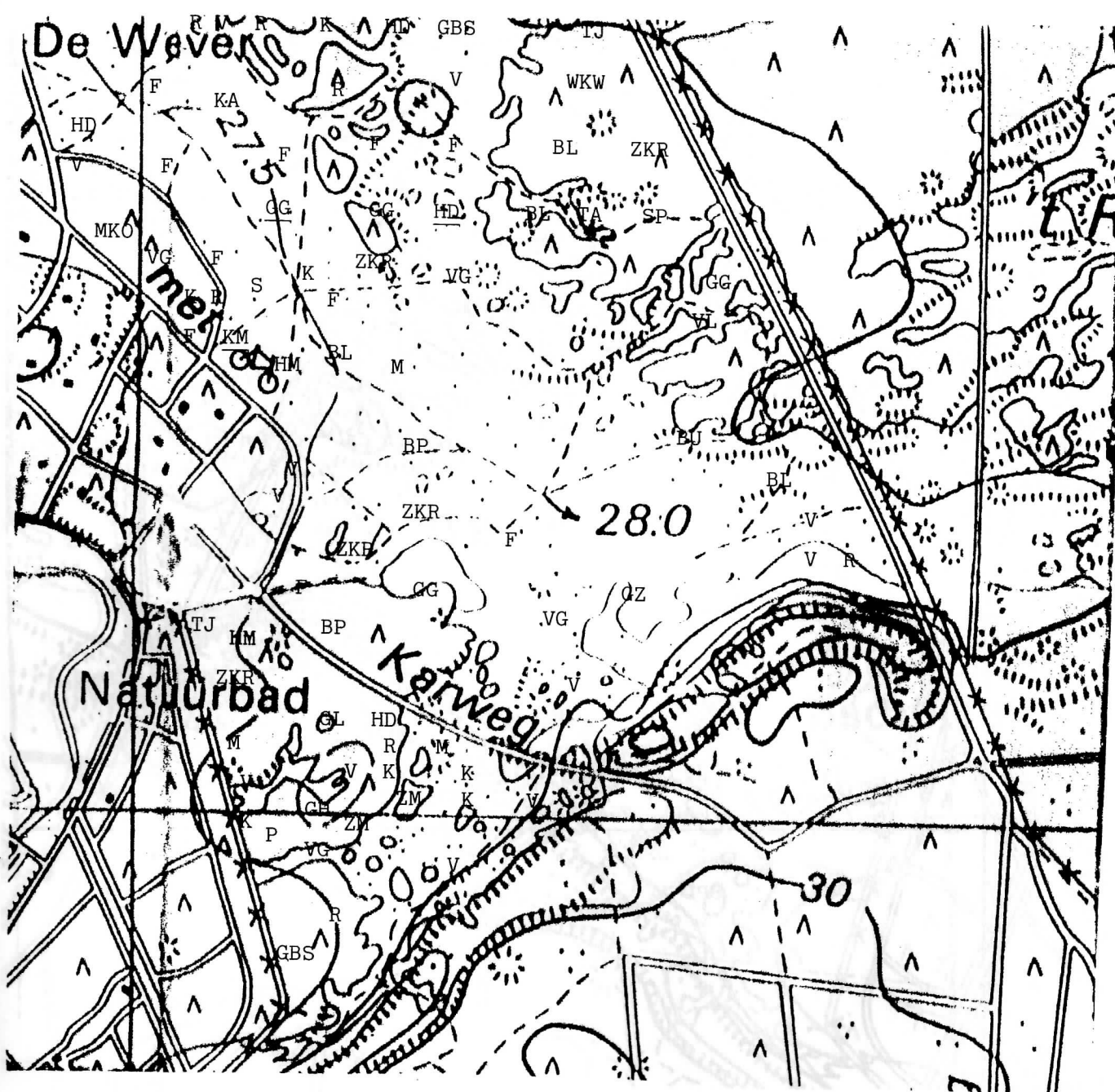
- 1. Beheer van de bermen van de Karweg en de Heiderand afstemmen op de aanwezige natuurwaarden. ^{lijft na een} Te vroeg maaien werkt negatief op insektenfauna.
 - 2. Een specifiek keveronderzoek in het bosgedeelte achter de stuifzandwal is wenselijk. (waarneming blauw vliegend hert = aangepast beheer noodzakelijk)
 - 3. Zonering voor hondenbezitters, (nachtelijke) speurtochten inperken.
 - 4. Beheersplan De Zanding laten afstemmen op aanbevelingen van de Vlinderstichting.
-

Roel van Ekeris

oktober 1994

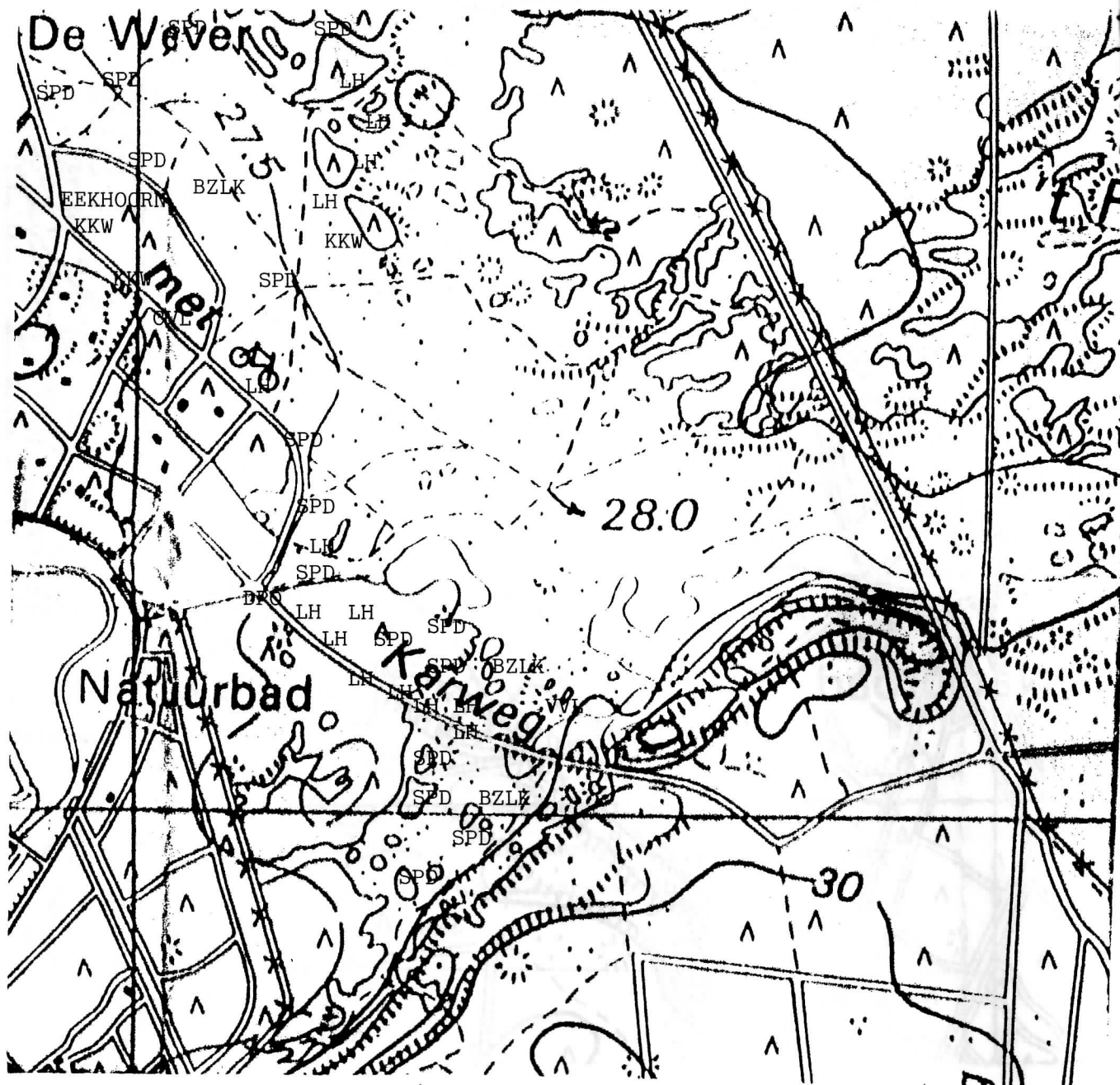
IVN FAUNAWERKGROEP EDE

KNNV WAGENINGEN

22-4-94 08.30 u 10° C zonnig
Vogels.

De gebruikte afkortingen van vogelsoorten zijn afkomstig uit het boek
Vogelinventarisatie, een uitgave van Pudoc.

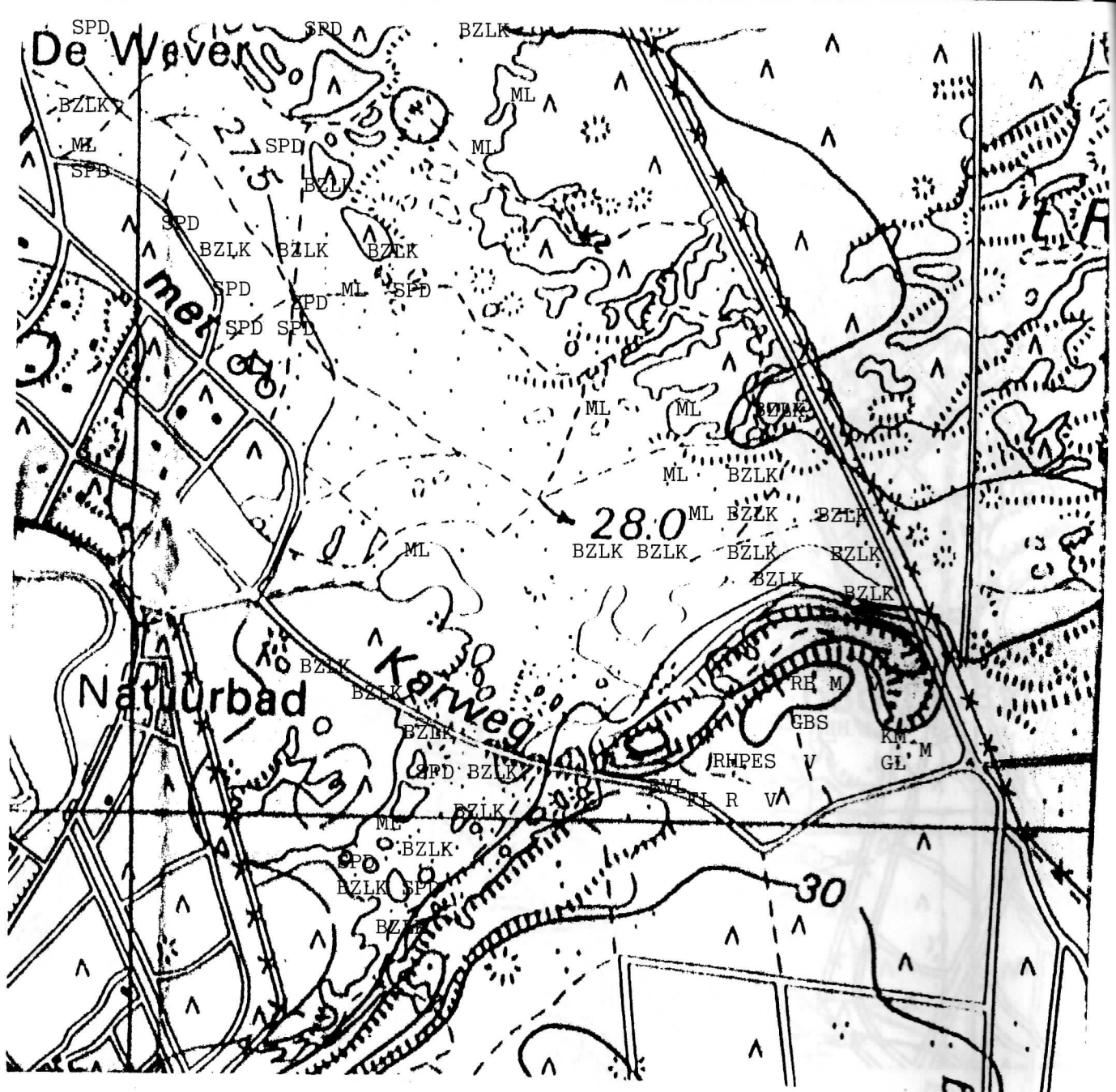

Insektenwaarnemingen op 22-4-94

13.30 uur

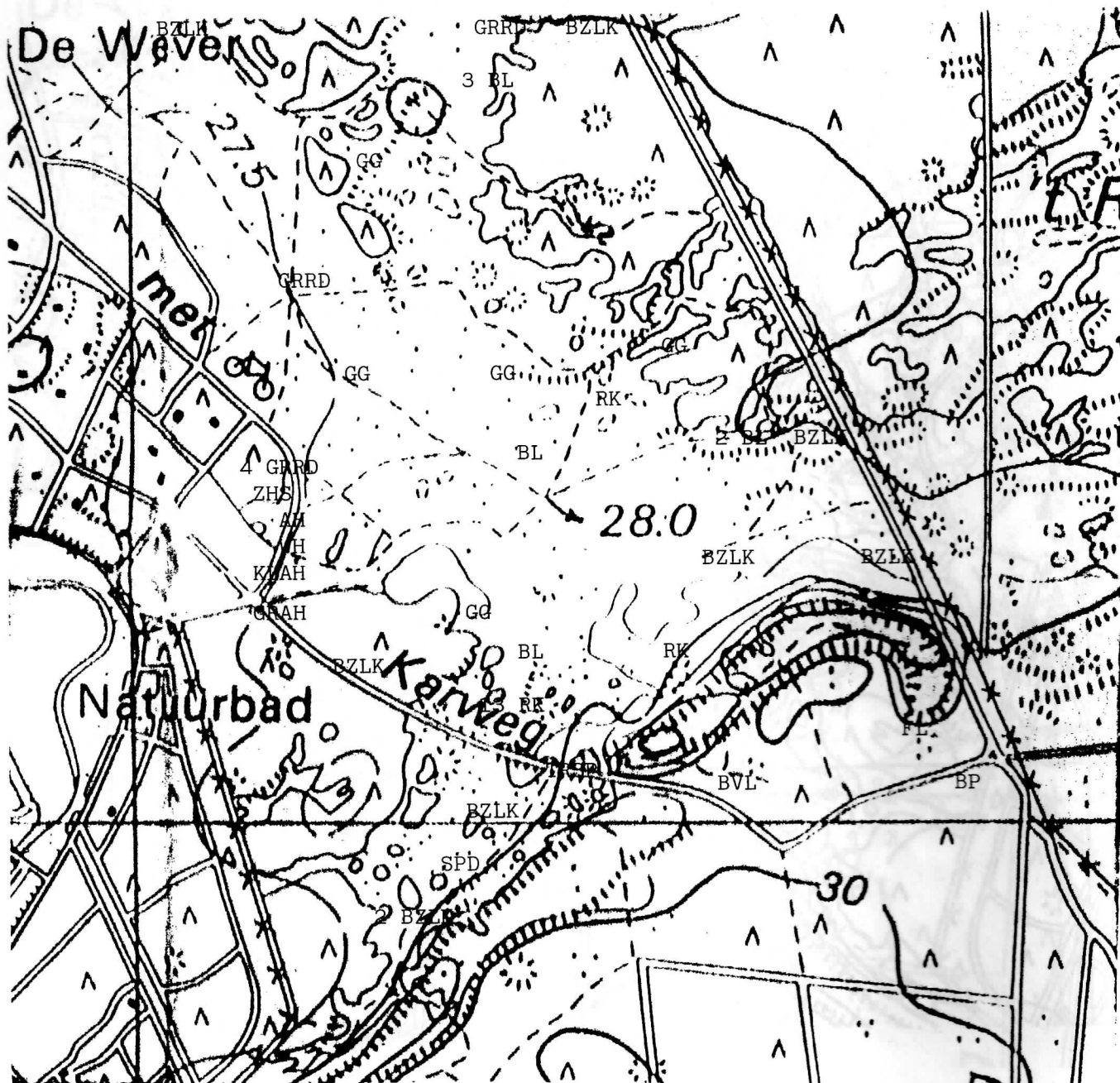
15° C zon en wind.

KKW	Klein koolwitje	LH	Levendbarende hagedis
DPO	Dagpauwoog	BZLK	Basterd zandloopkever
SPD	Spinnedoder	CVL	Citroenvlinder
EEKHOORN	Eekhoorn	VVL	Kleine vuurv�inder

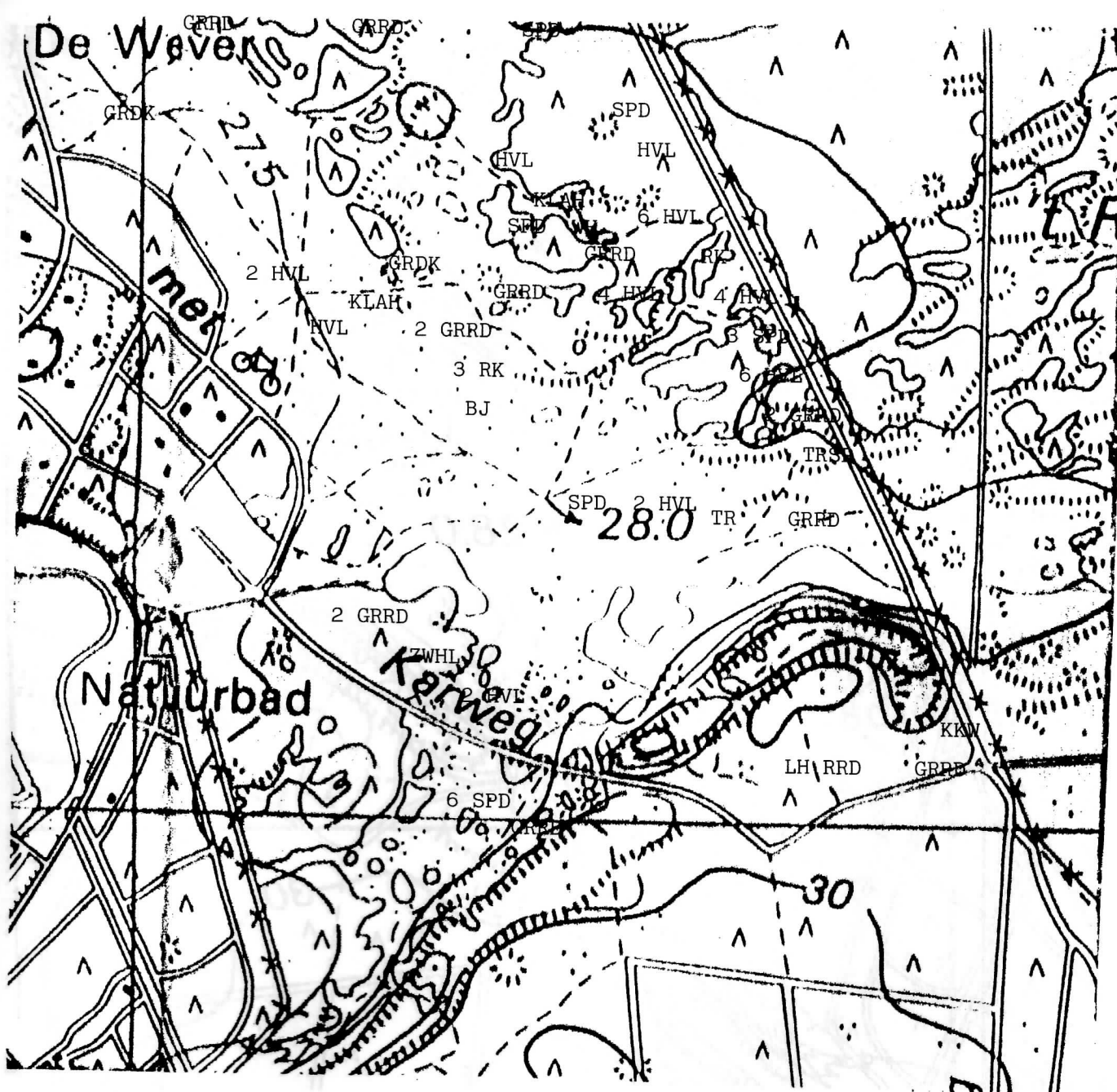
12-5-94

ML	mierenleeuw	BZLK	bronze zandloopkever
SPD	spinnedoder	RB	roodborst
M	merel	V	vink
KM	koolmees	GL	glanskop
FL	fluiters	RHPES	rhyssa persuasoria
GBS	grote bonte specht	BVL	bonte vliegenvanger

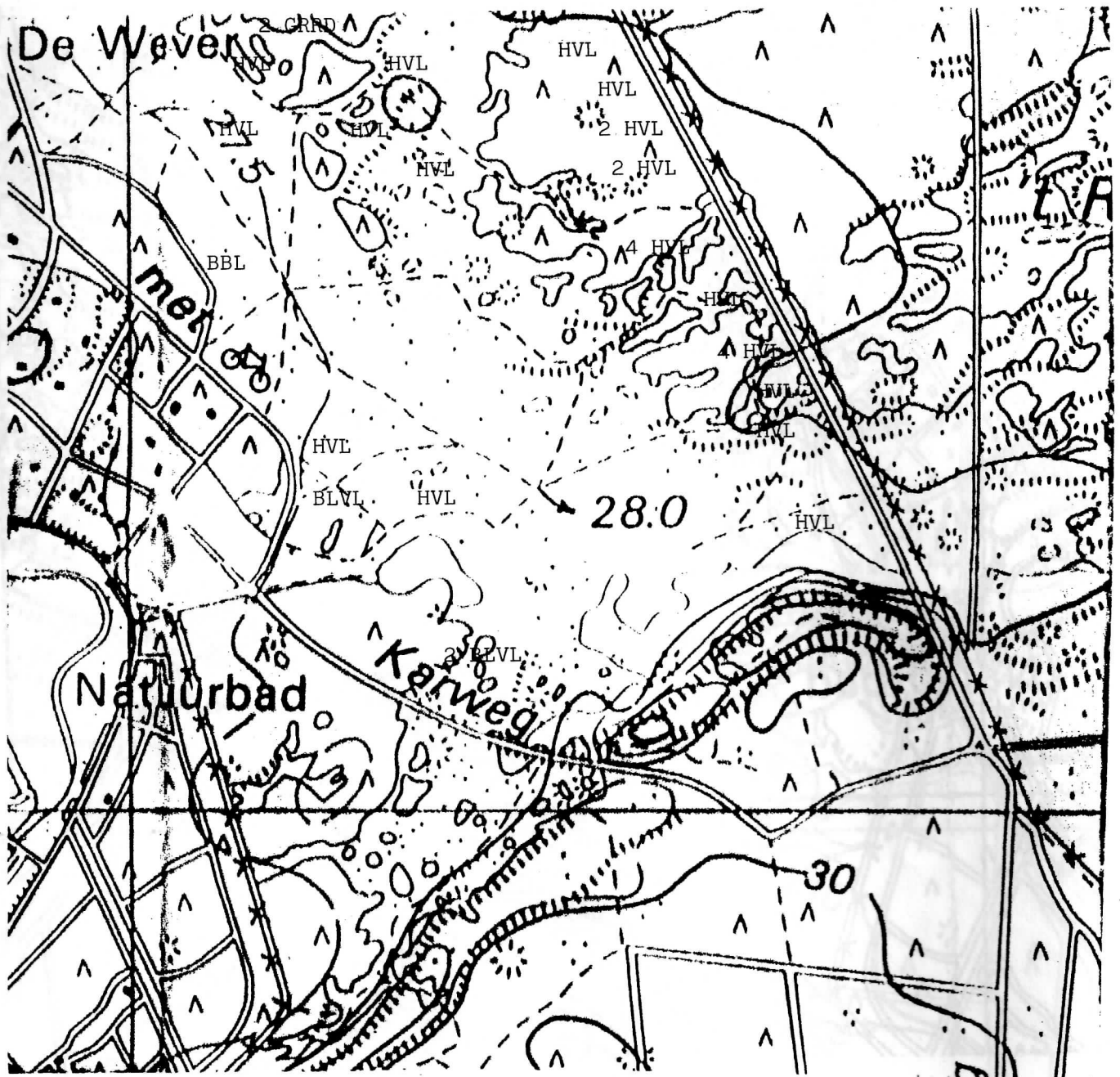
23-6-94 10.00 u. zonnig 17 ° C.

BL	Boomleeuwerik	GG	Geelgors
BZLK	Bronze zandloopkevers	RK	Rozekever
BP	Boompieper	ZSH	Zadelsprinkhaan
GRRD	Grote rupsendoder	AH	Akkerhommel
WH	Weidehommel	KLAH	Kleine aardhommel
GRAH	Grote aardhommel	SPD	Spinnedoder
TRSP	Trechterspin	FL	Fluiter
BVL	Bonte vliegenvanger		

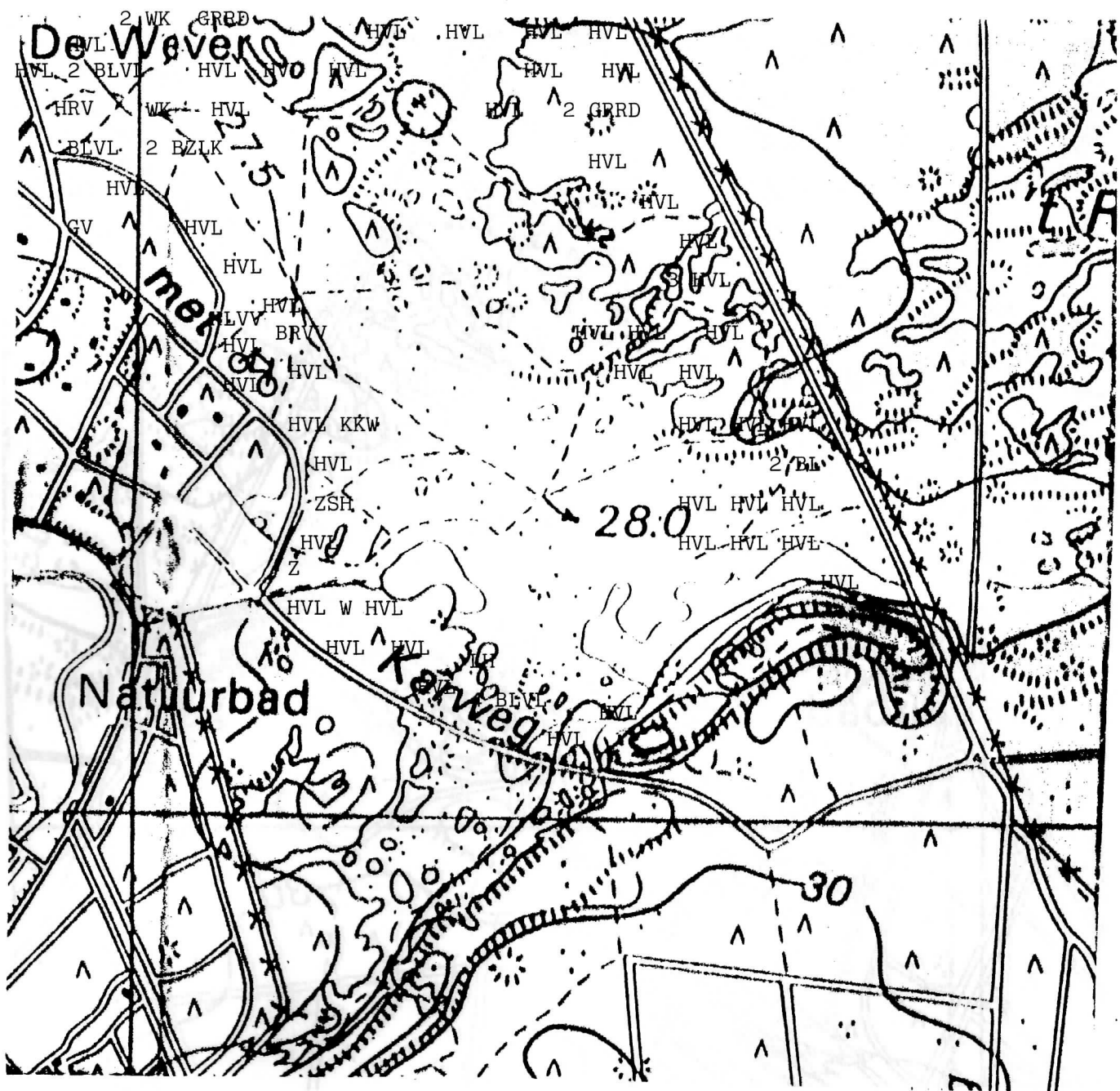
16-7-94 22° C 11.00 uur

GRRD	grote rupsendoder	GRDK	groot dikkopje
SPD	spinnedoder	HVL	heivlinder
RK	rozekever	KKW	klein koolwitje
RRD	ruige rupsendoder	LH	levendbarende hagedis
ZWHL	zwarte heidelibel	BJ	bombus junellus
KLAH	kleine aardhommel	WH	weidehommel
TRSP	trechterspin	TR	tandradje

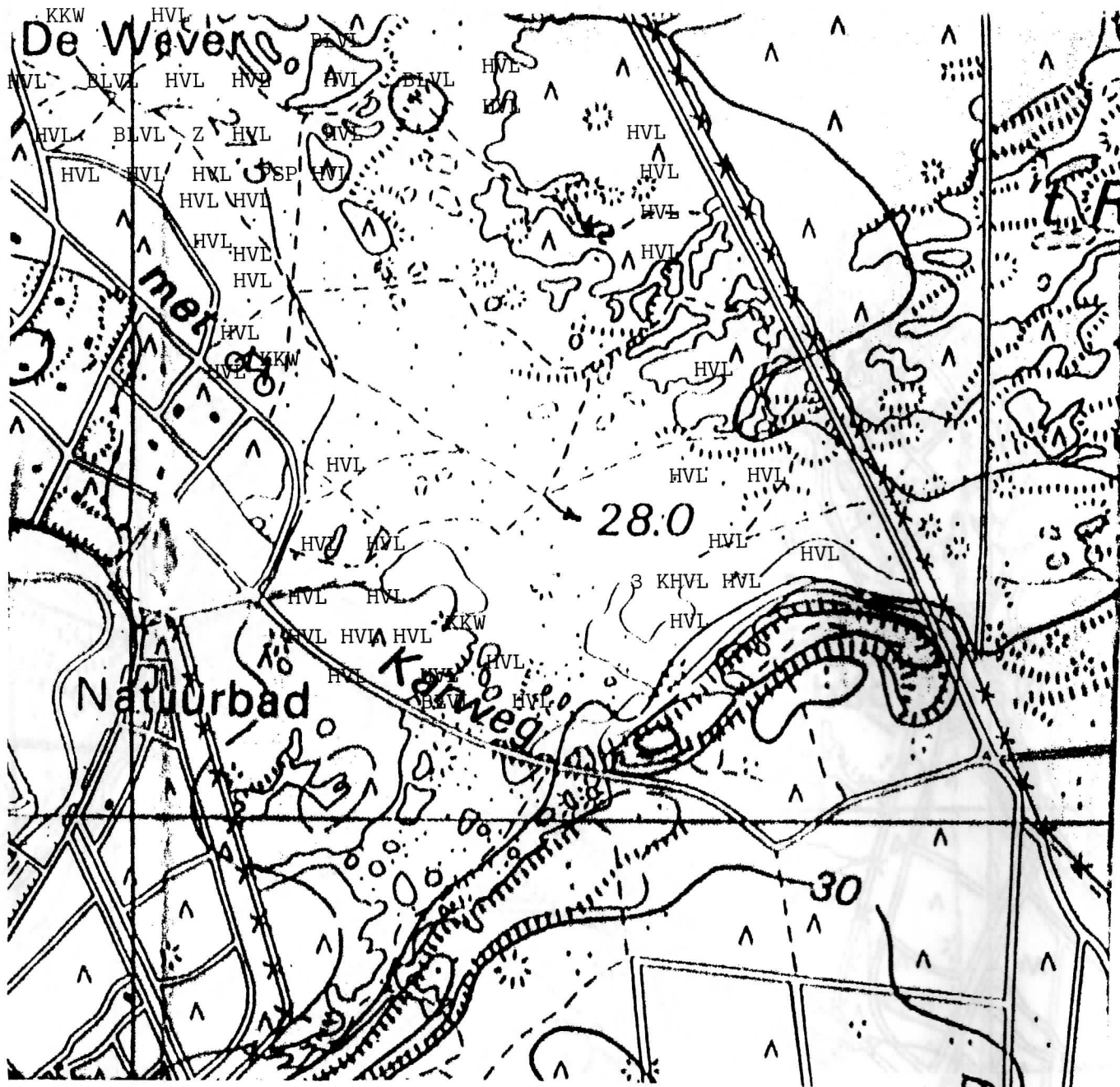
28-7-94 25° C winderig, half bewolkt

GRRD	grote rupsendoder	HVL	heivlinder
BLVL	blauwvleugelsprinkhaan	BBL	boomblauwtje

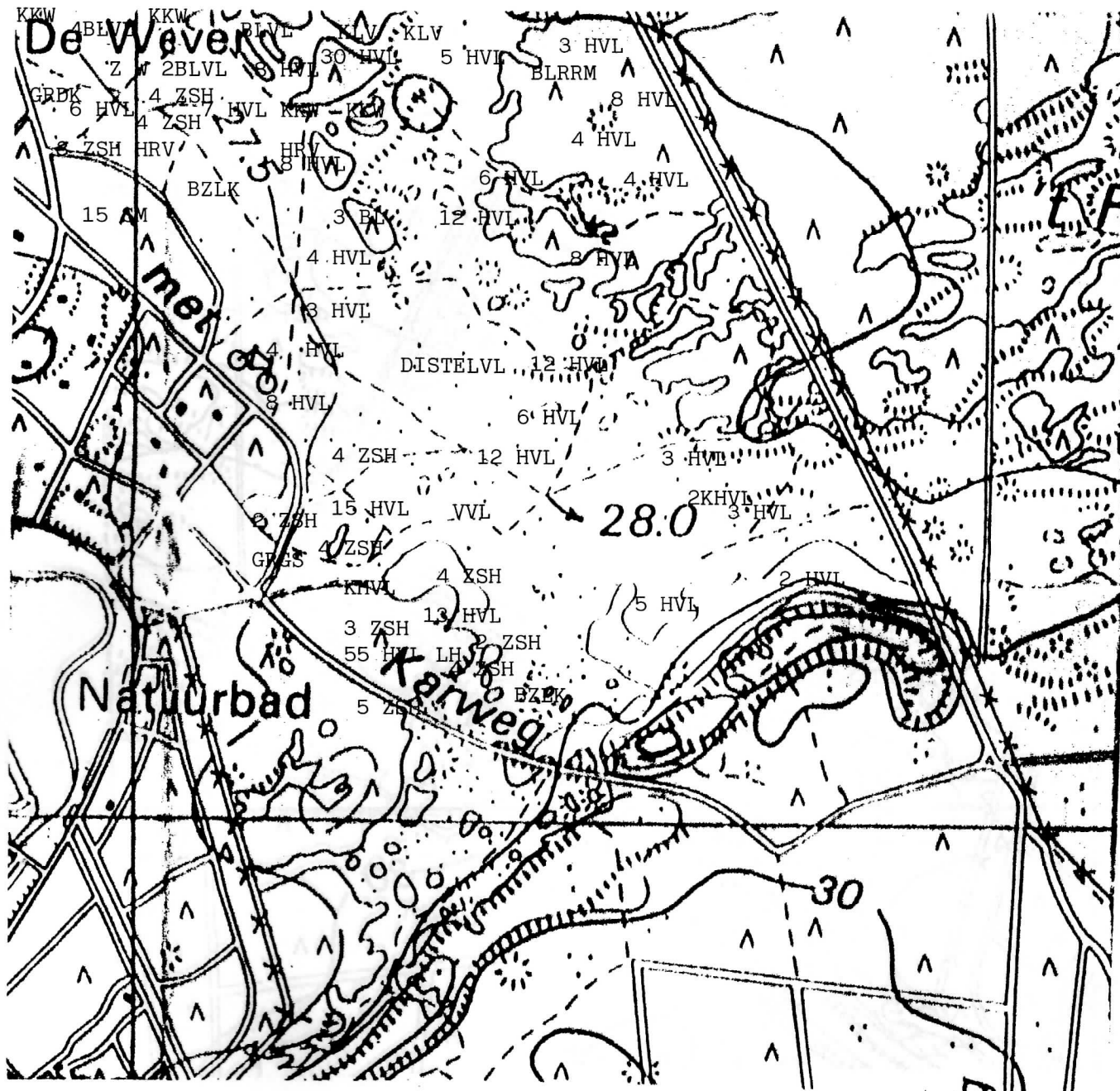
6-8-94 22° C 09.00 uur zon

KLHVL	kleine heidevlinder	Z	Zoemer
HVL	heivlinder	LH	levendbarende hagedis
KLVV	kleine vuurvlinder	BLVL	blauwvleugelsprinkhaan
GRRD	grote rupsdoder	SPD	spinnendoder
BL	boomleeuwerik	ZSH	zadelsprinkhaan
WK	wekkertje	BRVV	bruine vuurvlinder
GV	goudvink	BZLK	bronze zandloopkever
HRV	hoornaarroofvlieg	KKW	klein koolwitje

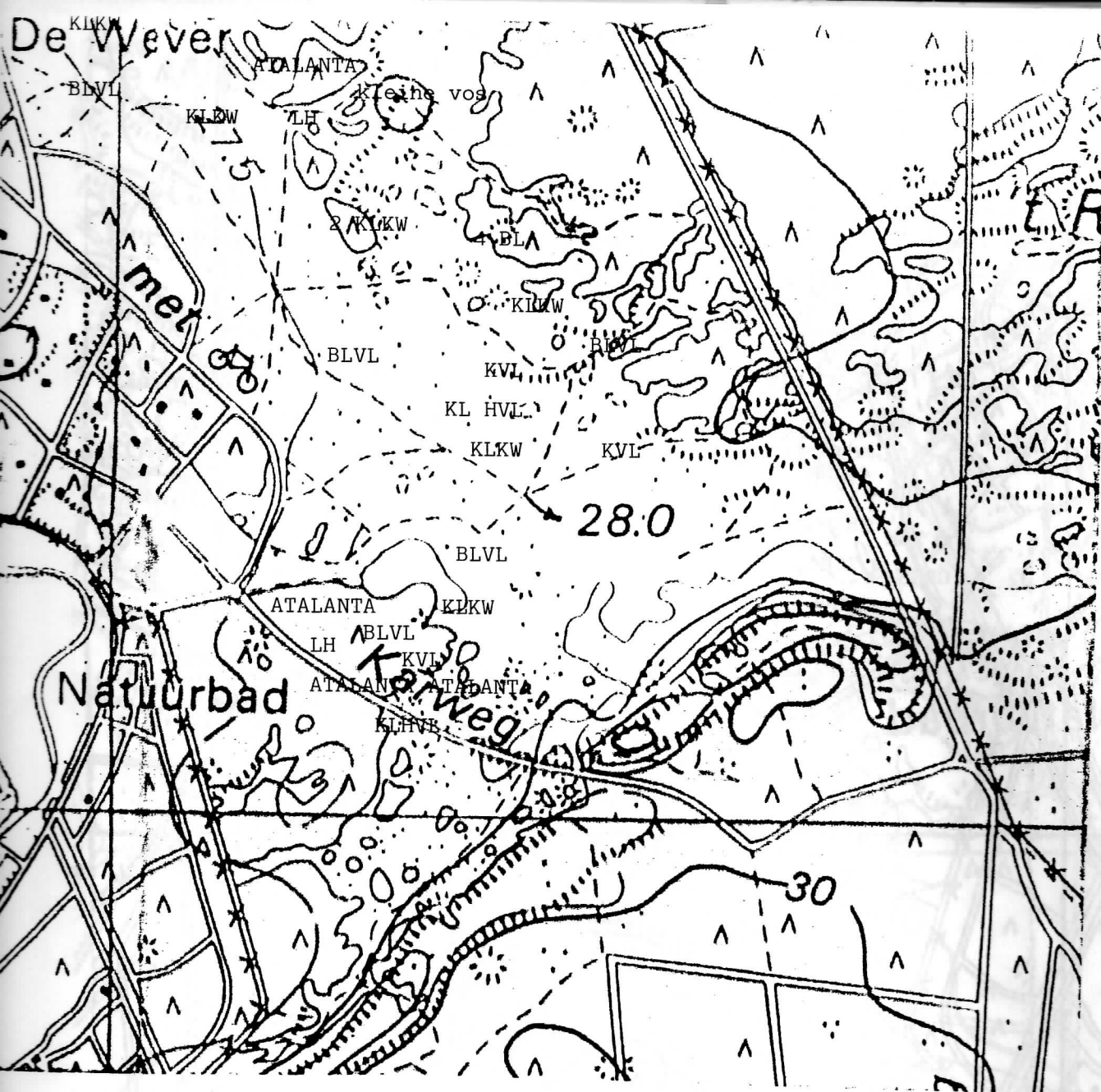
13-8-94 18°C bewolkt na regen.

BLVL	blauwvleugelsprinkhaan	BL	Boomleeuwerik
Z	zoemer	PSP	Purperspanner
HVL	heivlinder	KHVL	Kleine heidevlinder
KKW	klein koolwitje		

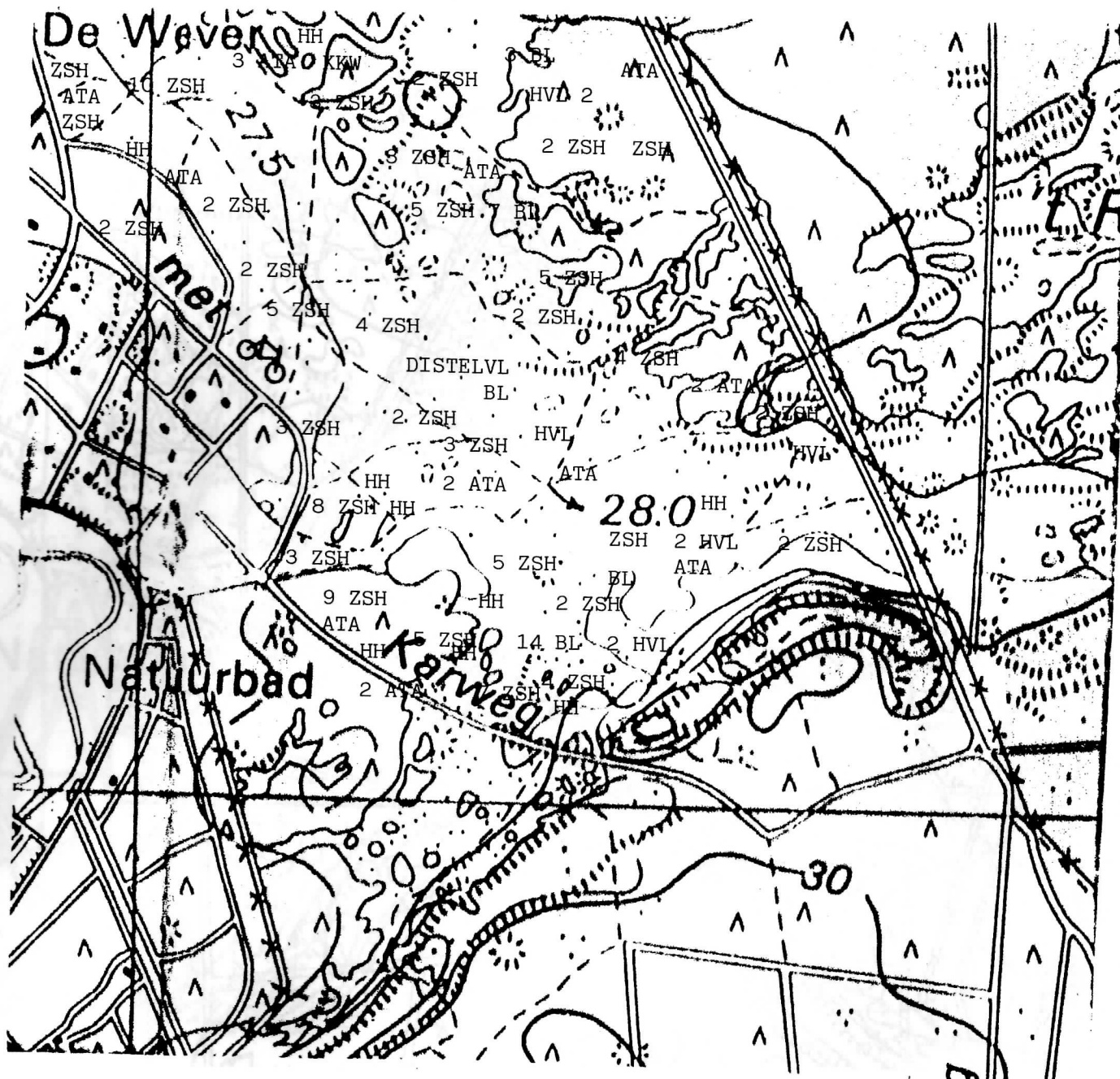
16-8-94 24° C 14.00 uur

BLRRM	bloedrode roofmier	WK	wekkertje
BLVL	blauwvleugelsprinkhaan	HVL	heivlinder
HRV	hoornaarroofvlieg	ZSH	zadelsprinkhaan
GRDK	groot dikkopje	BZLK	bronze zandloopkever
KKW	klein koolwitje	PSP	purperspanner
TRSP	trechterspin	KVL	kommavlinder
KHVL	kleine heidevlinder	LH	levendbarende hagedis
GRGS	grote groene sabelsprinkhaan		
SM	staartmees	KLV	kleine vos
VVL	vuurv Lindertje	DISTELVL	distelvlinder

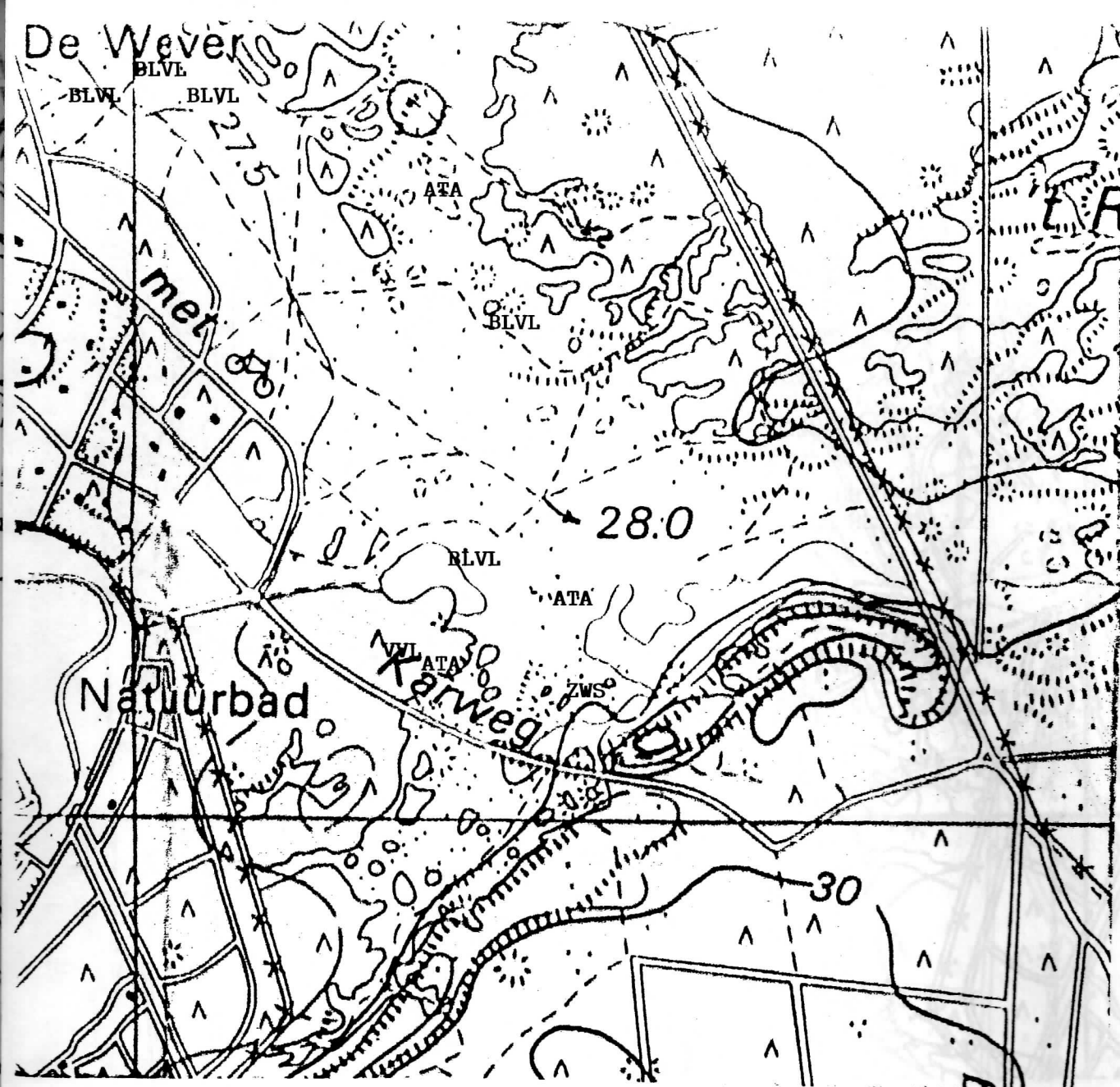
-8-94: 19° C winderig

Atalanta	Atalanta
Kleine vos	Kleine vos
BLVL	Blauwvleugelsprinkhaan
LH	levendbarende hagedis
KLHVL	kleine heidevlinder
KLKW	klein koolwitje
BL	boomleeuwerik
KVL	kommavlinder

11-9-94 15° C. zwaar bewolkt na regen

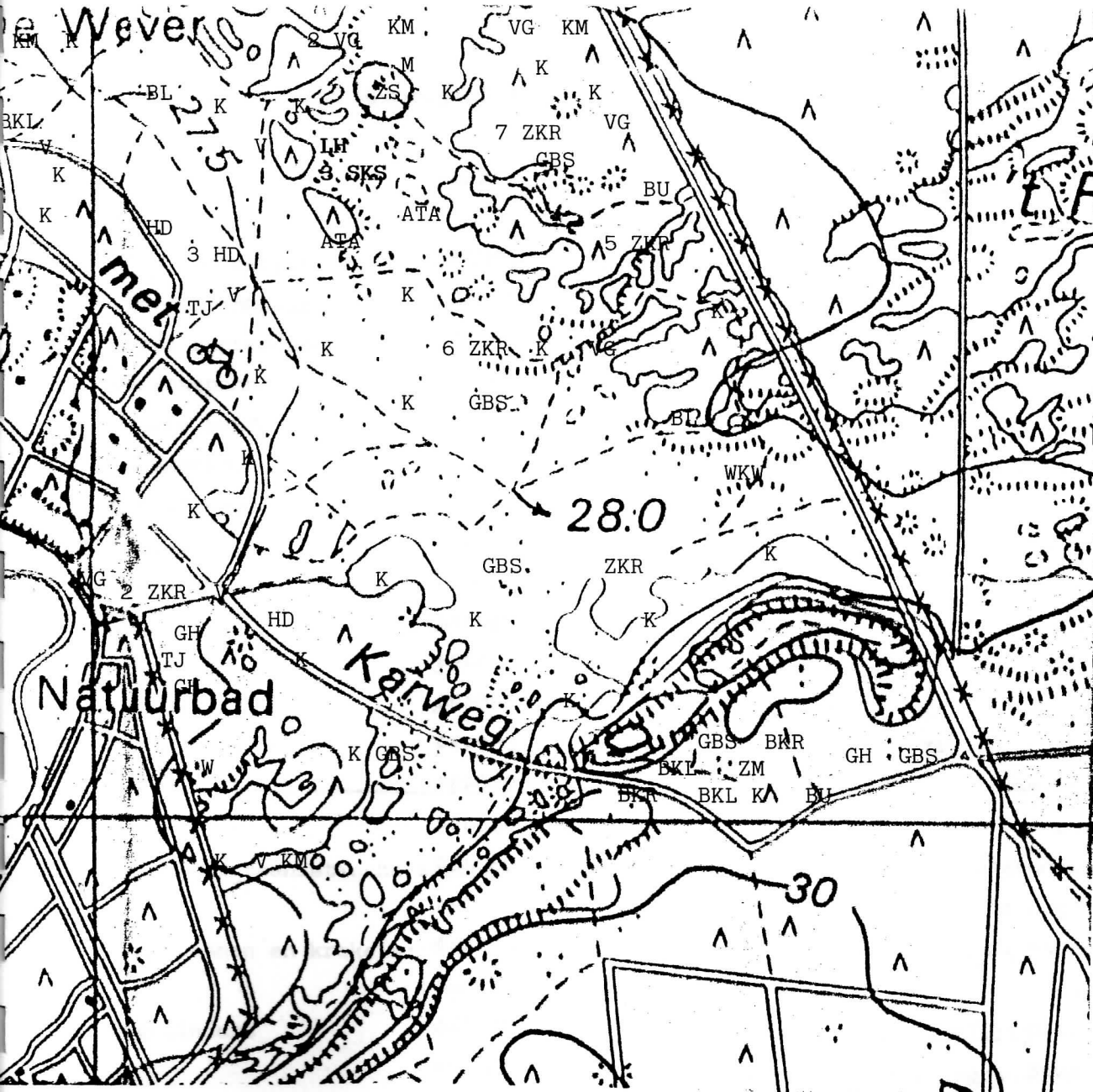
KKW	klein koolwitje	BL	boomleeuwerik
ZSH	zadelsprinkhaan	ATA	atalanta
DVL	distelvlinder	HVL	heivlinder
HH	heidehaantje	DISTELVL	distelvlinder

24-9-94 om 14.00 uur

22° C bewolkt.

BLVL blauwvleugelsprinkhaan
 ZWS zwarte specht
 VVL vuurvlindertje
 ATA atalanta

25-9-94 om 07.30 uur mistig.

afkorting volgens Vogelinventarisatie Pudoc

SKS = stinkende kortschildkever

LH = levendbarende hagedis

ATA = atalanta

Losse waarnemingen in de Zanding:
kilometerhok 334143

waargenomen soorten:	kwartblok:	aantal:	datum:
boomleeuwerik	1	3	080394
boomleeuwerik	3	2	080394
boomleeuwerik	4	1	080394
driehoornmestkever	4	1	080394
levendbarende hagedis	4	1	100394
boomleeuwerik	4	1	100394
grote rupsendoder	4	1	300394
boomleeuwerik	4	1	300394
boomleeuwerik	2	2	030494
geelgors	2	1	030494
geelgors	4	1	080494
geelgors	1	1	080494
driehoornmestkever	4	1	080494
boomleeuwerik	4	3	080494
geelgors	4	1	080494
driehoornmestkever	1	2	080494
grote spinnedoder	1	4	210494
boomleeuwerik	1	1	210494
geelgors	1	1	210494
boompieper	1	1	210494
boompieper	4	1	210494
boomleeuwerik	3	1	210494
boomleeuwerik	4	1	210494
driehoornmestkever	1	1	210494
grote spinnedoder	2	4	210494
grote spinnedoder	3	1	210494
tapuit	3	1	210494
tapuit	2	1	210494
bloedrode roofmier	1	100	210494
citroenvlinder	1	1	220494
groot koolwitje	4	1	220494
hazelworm	3	1	110594
mierenleeuw	3	23	110594
tapuit	2	4	110594
blauw vliegend hert	3	1	180594
ruwe beenderknager	3	1	180594
spartelrups	2	3	250594
spartelrups	3	1	250594

waargenomen soorten: kwartblok: aantal: datum:

spartelrups	4	2	300594
tandradje	1	1	010794
roze sprinkhaan	4	4	010794
zadelsprinkhaan	4	1	010794
grote rupsendoder	4	4	010794
berkenspannerrups	1	1	010794
zwarte heidelibel	3	1	160794
veldkrekkel	1	1	200794
blauwvleugelsprinkhaan	4	6	050894
blauwvleugelsprinkhaan	1	1	050894
wekkertje	1	3	050894
wekkertje	4	2	050894
zoemer	4	3	050894
purperspanner	4	1	050894
purperspanner	1	1	050894

Overzicht faunistische waarnemingen in De Zanding:

Sprinkhanen en krekels: Bruine sprinkhaan, Wekkertje, Grote groene sabelsprinkhaan, Tandradje.

Dagvlinders : Boomblauwtje, Klein Koolwitje, Groot koolwitje, Citroenvlinder, Kleine Vos, Atalanta, Dagpauwoog, Distelvlinder, Zwartsprietdikkopje.

Zoogdieren : Konijn, haas, ree, edelhert, vos, das, wild zwijn, bosmuis, eekhoorn, vleermuis (soorten niet bepaald)

Reptielen : Hazelworm

Amfibieën : Gewone pad

Kevers : Blauw vliegend hert, stinkende kortschild, roze kever.
(zicht- en (sneeuw)sporen waarnemingen)

Met dank aan :

hrv C.C. van Ekeris-Duijn

dhr. O. Brantjes

dhr. C. van Rijswijk

dhr H. Appelo & B. Budding

faunawerkgroep van de Vrienden van de Hoge Veluwe

I.V.N. faunawerkgroep Ede

I.V.N. faunawerkgroep Ede

KNNV Wageningen/ Arnhem

gemeente Ede afd. groenvoorziening

